

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

<p>Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel. Előfizetési ár negyedévre 1 frt 25 kr., félévre 2 frt 50 kr.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: I. tized 265. szám, övr. Fried József né urnó házában, hová a kéziratok címzendők.</p>	<p>Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.</p>
---	--	---

Flégtétel.

A múlt év december 29-én történt, hogy lapunk az évi 57-ik számában nyíltan vádoltuk Szentes város tanácsát a közvagyontörvényellenes, jogtalan elajándékozásával azon alkalomból, hogy egy tanácsi végzéssel Feiler Márton fogyasztási adókezelőnek utalt ki az ezen adó 3 évi kezelése után, a vele megéjtett végleszámláskor, még a városra szerződés szerinti eső 50% nyeresémosztalékából is 2137 frt 43 krt.

„Erős vád, a törvénysértés vádja, melyet ezzel várositanács ellen emelünk, — írtuk akkor. — tudatában vagyunk a felelősségnek, mely e vád kimondásával ráink sulyosul s e felelősség elől nincs okunk kitérni.”

Kimutattuk akkor, hogy mily törvénytelen volt a városi tanács ezen, a közvagyon elajándékozó végzése. Megmondottuk: hogy ily ajándékozathoz semmiféle néven nevezendő tanácsnak joga nincsen, s hogy a városi vagyonkezelés kérdésében még a közgyűlésnek sem adatott olyan jog, hogy teljhatalommal, az elszámolás kötelezettsége alól is felmentve, ruházhassa fel a tanácsot.

Aztán tovább mentünk ennél. Lapunk f. évi első számában, épp úgy mint a már fent hivatoltban, rész-

letesen és kimerítően ismertettük azt az eléggé meg nem róható, könnyelmű gazdálkodást, mely a város vagyonkezelésében lábrakapott.

Kimutattuk, hogy az 1890. évi tanácsai költségeloirányzat, különösen a fogyasztási adó jövedelmi és kiadási tételeiben hazug s hogy így az egész költségvetés legkevésbé sem felel meg a realitás követelményeinek, ha egyes tételeiben valótlán.

A tanács könnyelmű gazdálkodását ezen f. évi 1-ső számunk, „Elháradsolt közpénzek“ című cikkelye egész rideg valóságában tüntette fel.

Kimutattuk, hogy nemcsak a fogyasztási adóbérlétekből 3 év alatt befolyt, a városra eső 50% tiszta nyereségből ajándékozott el ez a tanács törvény és jog ellenére Feiler Márton kezelőnek, hanem, a kezelési szerződés ellenére, még a befolyt 3 évben befolyt összes bírságpénzeket is ez a kezelő tette zsebre, a nélkül hogy a tanács közgyűlése is tudná: mennyi is tulajdonképpen ez az összeg, amelytől így a város közpénztára, mint jogos jövedelmétől, desik.

Csaknem egy év telt el azóta. És amit akkor, a tudomásunkra jött könnyelmű gazdálkodás és tanácsai önkény fölött való első méltó felháborodásunkban ezen odíózus ügyben a tanács ellen,

később pedig a város képviselőtestülete ellen írtunk: ma az első beütől a legutolsóig fentartjuk és tesszük ezt, mint akkor, teljes tudatában azon felelősségnek, mely ráink sulyosul s e felelősség elől ma kevésbé van okunk kitérni, mint akkor.

Pedig az akkor, a mi nyílt támadásunk folytán ezen ügyben a város közgyűlési, majd meg a vármegye nagyerőmében lejátszódtott események ellenünk látszanak fordítani a fegyvert s aki ezen eseményeket csak úgy fölületesen kisírte figyelemmel: joggal vonhatná le belőlük azt a következtetést, hogy mi vagyunk azok, akik jogtalanul támadtunk s hogy a jogtalan támadásért méltó erkölcsi vereséget szenvedtünk.

Am az események elfogulatlan, senkitől nem befolyásolt szemléelői másként ítélték.

Tisztában voltunk mi magunk ama lezajlott események értékével, tisztában volt ezzel minden elfogulatlan szemléelő is.

A városi tanács ugyanis, akkor, támadásunk erkölcsi sulyától lenyűgözve, menedéket keresett és jogtalan, törvénysértő pénzparazárságnak utólagosan kivált megadni a főványosság zománcát azzal, hogy közgyűlésre hívta össze a képviselőtestületet, mely megadja

TÁRGA.

Befellegzett.

— Házassági pikanéria —
 Írta: Löwy I. József.
 (Folytatás és vége.)

Béának csak néhány könnyebb beteges lévén, gondatlan nehánygolta el őket e napon s otthon maradt a felesége mellett.

Nemán, hallgatagon szemlérték, egymást átkarolva, a haragzó természet dühögését, ki kipillantva a homályos ablakon.

Az asszonyka sőhajott, Béla megütödre függésről reá kéndőlk tekiütetét, mintha arconvásáiról akarná lelovasni a sőhajókat. Gyengéden végigsimította a seleges szőke fürtöket az elborult homlokáról s megnyugatva vonta keblére remegő feleségét.

— Tehát azt hiszed, édesem! — így vette fel a korábban abbaahagyott beszéd fonatát — hogy ez az ítéleti idő hű képe a házi égháborúnak?

A nő egy ragyogó gyémánteoppep morzsolt szét szép szemében rőzsás ujjával.

— Igen, azt hiszem, — ugymond s aztán — egyszerre, mintha nyomott haugulatát felvidítani akarná, csintalankodni kezdett férje pórga bajuszával.

Majd meg magyarázni akarta férjének a képletet. Gyöngéden odavonta az ablakhoz.

— Látod, dudus! — az ablak alatt lévő fáról lehulló göngyölegre mutatva: ez a feleség. Az a csunya, mogorva, hara-

gos szőlvész meg: a férj, aki dühösen belekapaszkodik a feleség füstökébe s magával rántja le a piszokba, szennybe, a pocsolnyába Aztán végig száguld rajta. A haragja: az a csunya sőtét felleg, mely kinyújban mintha nyűszörög, sírná.

Mutató ujját belefűzte a férje kabátjának gomblyukába s így folytatá a magyarázatát:

— Az ám először csak kis bárányfelhő volt, melyre mosolyogva néztek az emberek, aztán mind fölébb s fölébb jött, míg elhomályosította a napot: a boldogság napját. Azután hűvösség áradt belőle szanaszójjal, mely elől ősi kaotba bujva menekültek az emberek: az i s m e r ő s ö k . Így nőtte ki magát egész hegygyé, mely most eltemetni akarja az egész emberiséget: a család boldogságát.

— Érted most már? s komolykodva, melibe bukta a figyemesen hallgató férjét ugyanavval a rőzsás ujjal, melylyel előbb a gyöngöppet dörzsölte szét szemében.

Béla ingerkedve kapta el az ujját s csókjával borította, nejkének minden ellenkezése dacára.

— Érted!
 — Igérd hát meg édes dudusom, hogy a mi házasetünk egét még egy bárányfelhőcske sem fogja elhomályosítani! s szorosabban simult a férje keblébe s megsimogatta borotvált arcát. — No, ugye hogy megigérd?!

Béla hallgatott. A kis menyecske, látva e hallgatást, durcásan tépte le magát kebléről s odakönyökölt az ablakvankosra, hogy a zuhogó esőbe bámuljon.

— De hát miért kívánod ezt ismét olyan sürgősen — szölt végre Béla, mikor már számtalanszor megígértted velem? . . .

Az „aranyos kis feleség“ nem szölt semmit, csak újbibgygyesztve vont vállát.

Az ingerelt férj engesztelőde odalopított a hata mögé s egy csókot lopott az édes hímvas arera:

— Nos, én többet teszek ennél: az ígértelem is tartom! Meg vagy velem elégedve?

A nő egy édes, észbontóan hüvölő tekintettel mondott köszönetet s felénk odahúzódott férje keblére, minha rettegve a dűbörgő fergeteg szomorú képétől s melengető karjai között keresse menedéket a borzongós gondolatok elől. Szobrászi tőkélyű gömbölyű karjával fonta át Béla erőteljes nyakát, hogy magához vonja azokat a mosolygó ajkakat, melyekről életet akart lopni a saját remegő ajkaira. Aztán ujra megerogatta:

— Milyen jó vagy te, édes, édes dudusom!!

És Bergiék boldog egyetértésben is éltek, míg egyszer egy jelentéktelenek látszó esemény, — különben igen prózá dolog — zavarta meg boldogságuk harmóniáját s odacsalta a férj homlokára az első redő, a házi zivatarok retteget bárányfelhőjét.

Egy szorosan véve nagyon semmisnek vehető tény, de mert magában hordja a csaláság parányát, nagyon is elitéendő.

Egy asszony könnyen érthető hiúsága, aki tudja azt, hogy férje büszkeségét leli az ő tőkélyében s legkissebb fogyatkozásának

neki a felmentvényt a multra, esetleg talán elégtételt is szolgáltatasson neki a mi nyílt vádunkkal szemben, kireparálván így erkölcsileg az erősen megvedlett tekintélyét.

Az első támadást mi ezen ügyben a múlt évi december hó 29-én intéztük a tanács ellen s ha ez a tanács tisztának érzi magát: egy pillanatig sem lett volna szabad késlekednie a közgyűlés összehívásával.

E helyett azonban azt a közgyűlést a tanács a f. évi január hó 7-ére tűzte ki, vagyis csaknem két heti időközött hagyott a nyílt vád és az erkölcsfoltozó közgyűlés közt.

Mire kellett vajon ez a két hét? — Erre nézve fölöttébb tanulságos felvilágosítást találunk a „Szentesi Lap” azon időbeli számaiban: *kellett a közhangulat lecsillapítására és kedvezőbbé alakítására.*

A nevezett lap f. évi 1 ső száma még csak rövid újdonságban emlékezett meg „Törvénysértő városi tanács” című cikkelyünkről azt mondván, hogy „az általunk emelt vád magában hordja állításainak valótlanosságát.” Különbözteteli, hogy a tanács vizsgálatot fog ön-maga ellen a közgyűléstől kérni.

Miért nem cselekedte már is? — Miért nem nyomban, 24 vagy 48 óra lefolyásával a vád után, mikor a törvényt megadja a polgármesternek a jogot, hogy 24 óra alatt összehívhatja azt a közgyűlést.

Mert onnan túl, ahogy a „Szentesi Lap” ezen első számában ez a kis hivatalos kommunikáció napvilágot látott, a nevezett lapnak négy következő számában egy jól jelenetezett komédiát kellett előbb lejátszani, melyben a hatás, akár a szinpad drámákban, fokról-fokra előre van kiszámítva, míg végre a nézőközönség abba a színpalengető t:psba tör ki,

melyhez a szerző, idegei túlfeszítésével, előre kiesztelt fufanggal vezette.

A nevezett lap f. évi 2-ik száma „A városi tanács” címet adta a tragikomédiának és ez csakugyan a leghelyesebb címe is volt.

A nagy színjátékíró itt még nem játszik nyílt kártyákkal. Nem kel határozottan védelmére drámai hősenek: a nemes tanácsnak; nem mossa a szerecsent nyomban fehérre, csak úgy odavetöleg sejteti: hogy az lesz az erényhős és mi meg az intrikusok. E mellett jól ismeri közönségét és ügyesen játszik az érzelme hurjain, amikor követelődzik, hogy igenis, „ha bebizonyít, hogy a hős (a tanács) a közvagyonot könnyelműen elfeelséri, gondatlanul szórta, akkor a városi közpénztár érdekében (talán közvagyon? a szedő) mindazokkal szemben, akik ennek részesei, az erkölcsi felelősség mellett az anyagi felelősség is föltétlenül alkalmazandó.”

Ez a tragikomédia expozíciója, mely a közönséget már is kívánatos feszült várakozásban tartja, mert nem tudja: a hős bukik-e el a küzdelemben, avagy a drámai igazságszolgáltatás törvényei szerint fényes elégtételt kap és az intrikus nyeri majdan el méltó büntetését?

De már a lap következő, f. évi 3-ik számában, ahol a színjáték második felvonása „A fogsasztási adó” címet kapta, bekövetkezik a bonyodalom.

Előidézi a drámai hős egy névtelen bajnok, „egy tisztviselő,” aki hosszú magánjelenetben tárja fel az egész tragikomédia geneziséét. Minden rugót mozgásba hoz, hogy az intrikusra rásüsse az önzés és haszonlesés bélyegét és a hős (a tanács) alakja, mind élesebb dicsfénytől a vértanúságnak körülövezve, domborodik ki magánjelenetében a nézőközönség szeméi előtt. *Világos, hogy rokonszenvet kell írta kelteni.*

A következő felvonás a nevezett lap

következő, tehát f. évi 4-ik számában játszódik le. Címe: „A tanács és a közgyűlés.” A tragikomédia írója visszavezeti figyelmes hallgatóúságát a multba. Felsorolja a hős érdemeit: a tanács csinálta meg a városi gimnáziumot, az árterzi kútát, a keramitútát, vasútát, rendezte a piactért, kivilágította az éj sötétjét petróleumlámpákkal, bevettette a városi kert útait fűmaggal, hogy a közjóvedelmet egy jól értékesíthető kaszálóval sokasítsa stb. stb.

„Lehet-e becselenebb harc; — folytatja a tragikomédia írója, mikor miúndezen érdemeket eléjük hangon felszámvalta, — mint Sarkadi Mihály polgármestert, a mellette működő tanács tagjait úgy állítani a közönség elé, mint akik tudatlanul, lelkesmeretlenül vezetik a város ügyeit?”

Nem! — Nem lehet!

A közönség meg van hatva, ellágyulva, elérzékenyülve. Egy-egy gyöngébb szívű városatyja zsebéből még a zsebkendő is előkerül, hogy felszárítsa a könnyeket, miket a méltatlanul üldözött hős gyászos sorsa fölött írt.

A tragikomédia ezzel rohamosan indul a végbefejezés elé. A hős diadala, az intrikus bukása meg van pecsételve.

Ez a végbefejezés, az utolsó felvonás a f. évi január 7-én, a város közgyűlési termében, tehát nyílt színen játszódott le.

A tragikomédia értelmi szerzője, a „Szentesi Lap” e felvonásnak ugyanazt a címet adta, mint az előzőnek: „A tanács és a közgyűlés”; mi azonban jónak láttuk, mert találobbna is, ezt a felvonást, lapunk f. évi 3-ik számában „Közgyűlési komédia”-nak elkeresztelni.

A nyílt szín képét közgyűlési tudósítónk, igen jellemzetesen. következőképen ecsetelte akkor:

„Egy méhkas, melynek megannyi apró szárnyasa azzal az elhatározás-

tudomása is mélyen alázállítaná előtte értékét.

A hiúságok kölesönössége és viszonalgossága az, aminek megbillenésével, mindkettő elveszti nyugalma egyensúlyát s ép ezért nagyon menthető egy kis asszonyi fufanggal, mely ezt kikerülni igyekszik.

Azonban a férfúi büszkeségnek is megvan az a sajátága, hogy sokszor kicsinyes dolgok által sokkal inkább meggyalázza erzi magát méltóságában, mint főbenjáró bűnök által.

Az ingerültség aztán meggondolatlanságra ragadja a fölhevült kedélyt, azt a meggondolatlanságot pedig csak töredelmes vezekléssel hozhatja helyre a heveskedő férj — a feleségénél.

Míg Bergi doktor izgult fölvel járta sorba a migrénes betegeit, akik a mai napon csodálatosképen valamennyien egészségesek voltak s bohótlás dolgokról kezdtek vele vidáman csevegni, mintha mindez csak az ő bosszantására volna így elrendezve az égietől, az alatt a remegő kézzel megírt levele is eljutott a rendeltetése helyére: a mama házához.

Elámulva, kitárgult pupillákkal nézte a mama a sebében összerángatott, érthetetlen kúszált szavakat, s hitetlenül ráta a fejét. — Ez lehetetlen. Képtelenség! morogta; oh ezek a gyerekek!

A levél sürgető kérése azonban nem engedett sok időt a találgatásokra. A földgölg tudta: leánya, gyermeke boldogsága megvan támadva.

Szikrázó szemekkel kapta magára kö-

penyét, kalapját s vészjósló tekintettel elrohant

Egyenesen becsörtetett a leánya budórájába, hol az asszonyka kisírt szemekkel, kétségbeesetten várta a segítség megérkezését.

Ahogy a belépőmamat meglátta, zokogva ugrott fel a kerevetről s odaemelt annak ölelő karjai közé. Ráhajrá tejt a zibáló anyai kebelre s görcsösen tonta át nyakát, mintha soha sem akarna többé onnét elszakadni. A mama pedig remülten csillapította s résztyevően tudakozódott baja után.

Nagy baj volt az, rémséges nagy baj s az aranyos kis feleség fuldokolva panasolta el: hogy az az ember, az a Béla egy szörnyeteg, egy vérszopó vampír; hogy mennyire megcsalta őtet a külszín, a látszat, hogy az az ember, az a tigris az ő élete ellen tör.

Hanem ő nem marad tovább egy percig sem ebben a házban. Ő megy tüstént, még ebben az órában, ebben a helyenabban az ő kedves mamájához. A mama helyben hagyólag bólogott:

— Igen, megyünk! hanem az az ember, az megkeserült!

Azután gyöngédn lefejté nyakáról a görcsösen ölelő karokat, leültette leányát a pamagra, odahúzott egy fotolyt é pamlag mellé és egész kényelemmel elhelyezkedett, egy cseppet sem igyekezve az imént mondott szavakat az elmenéshez való cihelődéssel megerősíteni.

Szépén elsimította a kúszált fűrtöket leánya homlokáról, felszárította patyolat kendőjével csillogó könnyeit, még egyszer körülcirógatta a kerek úde arcot s gyön-

géségétől kitélhető érdeklődéssel kezdte tudakolni a baj okát.

— Mert tudtam, — úgymond; — hogy ez a szörnyeteg zsarnokoskodni fog, mihelyest szabadon föllelegzik s nem kell tartania szigorú, gondos felügyeletemtől.

— Igen, mama! mondá a menyecske, miközben újból megeredtek könnyei, — mert mi sem hat inkább a fiatal menyecskék gyöngye idegzetére, mint a fájdalom sebnek a reminiscenciák által való felszaggatása, — igen, ő többit tett ennél, megvette fordult el tőlem, valami hitvány kitarított személyiért . . . mert tudom, bizonyosan tudom, hogy ezt keresi fel, mikor a migrénes betegeit emlegeti Azután meggyalázott! — zokogta tovább — testi fogyatékosnak nevezett . . .

Ezzel a szóval tönkre lett téve a mamának eddig magára erőszakolt nyugalma . . . Mint megsebzett vad ugrott fel s izgalomtól és dühtől kipirult arccal toporzékolott körül a szobában.

Az ő leánya fogyatékos, az ő anyyi testi-lelki széppel megáldott, gonddal nevelt leánya fogyatékos!

No megátj, ember, aki térdén eszszva lönyörögte tőtem a kezét!

Majd odatordult elalélt leányához, hogy töviről hegyire megtudja tőle a borzasztó családi vihar részleteit.

— De hát mikor, hogyan, miképen történhetett mindez?!

A kimerült menyecske alig hallhatóan, szégyenkezve susogta:

— Ma délután, mikor a tükörszemem el táztattam

Még alig lebbentek el e sutogva mon-

sal zúdul fel, hogy most beleüti a mérges fullánkját egészen tövig a támadó ellenfél testébe — ilyen volt a csérfészeki alacsony, fülledt levegőjű közgyűlési termének képe a f. hó 7-iki városi közgyűlés alkalmából.⁴

Valójában, ha felidézünk a képet, ilyen volt a város közgyűlési terme akkor.

A városatyák lelkesedése, a közgyűlést megelőzőt hirlapi közhangulatkeltést állát állítva, a forrponot érte el. Egyáltalán licitáltak túl a küzdőterre lépő szónokok a tanács felmagasztalása és lapunk gyalázásában.

Mert — bármilyen kómiikus legyen is — a közgyűlés esztázisban levő tagjai, azok az erkölcsvédő hősök: Balogh János, Szedér János, Kálmán Mihály stb. nem azt bizogatták, hogy a hős törvényesen járt el, amikor a közbizonyból 2000 frtot haladó összeget ajándékozott el, hanem: hogy a „Szentes és Vidék” nyílt vádja gyalázat, valóságos erkölcsi merénylet az ő drámai hősök ellen.

Taps, eljenzés, bizalmi szavazat, tehát mindaz, ami egy komédia színrehozásának teljes sikerét jelenti, össze lett hordva arra nézve, hogy a hős, a városi tanács diadala nyilvánvaló legyen. És a nemes tanács hajlongva köszöntö meg a tetszés jeleit Ő jól játszott — nem is forszirozta hát azt a vizsgálatot, melyet a „Szentesi Lap” nak ezen ügyben megjelent első hivatalos nyilatkozata olyan határozottan jelzett . . . megnyugodott a babérain.

S a „Szentesi Lap” nagy tragikomédia írója a következő epilóggal zárta be a szcénát:

„A becsületes emberek azonban nem bujnak el a nyilvánosság ítélőszéke előtt; de keresik azt.”

Hát igen! A becsületes emberek nem bujnak el a nyilvánosság ítélőszéke

dott szavak a panaszos ajkáról, mikor felnyílt az ajtó s bűnbánó arccal lépett be Béla, nem kis meglepetésre ott látva a mai napon látni nem remélt mamát.

Visszatért délutáni látogatásából, hogy kiengesztelje a mélyen megbántott házi anyagát. Magához térítette a szabad levegőn való járkálás s csak most látta be: milyen oktalanságot követet el egy gyenge pillanatban, kicsinyes hiúságában.

— Hiszen olyan haszontalan csekélység! De milyen csekélység és a rossz nucus mért is titkolta előttem! . . . Persze, a hiúság . . . a hiúság . . . meg aztán az én hiúságom is.

Mindezeket végig gonolulta, mire odaért az ajtóhoz, hogy végelhatározásában megselekedje, amit egy kissé több filozófusnak könnyen elkerülhetett volna, ha meggondolja, hogy „nincsen ember hiba nélkül.”

Mikor aztán meglátta a fájdalomában elalélt nőt, a környezettel mísem gondolva odaborult azokhoz az előbb megvetett tudéri lábacskákhoz az alácsügögő bágyadt, bársonypuha kacsókat csókjaival melengette, hogy esdő, megadó tekintettel fogadjon megbántott aranyos madarának első békét hirdető mosolyát. . . .

S a ruhafodrok alól kivillanó parányi papucsonkókat hímzett Amórikák egy kacagták ezt a bohó embert, hogy a lovóróló rájók fecskenkedt s még fel nem száradt vizgyöngyök szinte megremegtek belé

Egyre kacagtak de úgy kacagtak

elői; de keresik azt és hozzá még nem olyan módon, hogy ügyük mellett először kedvező hangulatot keltessenek.

Es mi így, hangulatkeltés nélkül kerestük a nyilvánosság íteletét. Nem deputáltunk senkinél, nem kilincsellettünk miniszterzaklató küldöttségeket, hanem egyszerűen odadotuk a kész tragikomédiát a legfelsőbb kritika elé, am ítéltén az: vajon ez a színjáték koncepciójában, tagozásában, színrehozatalában és kifejtődésében megfelel-e a közélet és a drámai igazságszolgáltatás szigorú követelményeinek?

Az a legfelsőbb kritikusk, az egyedül illetékes az eféle közigazgatási színjátékokban, aki elé mi ügyünket vittük, maga a belügyminiszter.

Es ime, ma, csaknem egy évre rá, hogy a fentvázolt tragikomédia színrekerült, leérkezett ezen legfelsőbb kritikus, a belügyminiszter ítelete, amely egyszerre megfordítja a dolgok rendjét.

A volt drámai hős sülyed alá az intrikus-szerepész és mi — no, mi nem kívánczunk drámai hősök lenni — teljesen meglepődhetünk azzal a fényes erkölcsi elégtétellel, melyet a miniszteri ítelet, íthton, hirlapilag és a város közgyűlési termében történt annyi meghurcoltatásunk jutalmául nekünk szolgált.

Nem kommentáljuk ezt a miniszteri íteletet egyetlen egy szóval sem, de nincs is szükség rá. Álljon itt e helyütt maga ez az ítéltetés, — melyben Szentes város tanácsa és képviselőtestülete súlyos leckét kap — a teljes szövegében:

„78014 szám.

III. 6. Csongrádvármegye közönségének Szentesen.

A vármegye törvényhatósági bizottságának f. évi július hó 30-án tartott közgyűlésében 259. sz. a. hozott határozatát, mely szerint a Szentes város által, az 1886—87 és 88. években haszonbérben tartott fogyasztási adókezesből befolyt jövedelem elszámolása tárgyában f. évi jan. hó 7-én tartott képviselőtestületi ülésben 4 sz. a. hozott, felebezéssel megtámadott határozat, az állandó választmány javaslatának mellőzésével helybenhagyott, az ez ellen dr. Mátéffy Ferenc városi képviselőtestületi tag részéről közebe tett felebbezés következtében, az alább következő okoknál fogva megsemmisitem és elrendelem, hogy a nevezett város tanácsa utasítsassék, miszerint az említett bírtelről befolyt és Feiler Márton kezelt, a vele kötött szerződés értelmében megillető összegben felül, részére a múlt évi január hó 25-én 134. sz. a. kelt tanácsi végzéssel illetéktelenül kiutalt 2137 frt 43 krajczár összeget, a városi pénztár részére leendő visszauterítése iránt 30 nap alatt intézkedjék és erőt az alispánnak jelentést tegyen. Továbbá, hogy a fogyasztásadó bérbevétele óta beszedett bírsággépek elszámolását haladéktalanul eszközölje s ezen számadást a legközelebbi képviselőtestületi gyűlés elé terjessze, úgy szintén errendelem, hogy a jelzett összegnek a fent kelt időben vissza nem fizetése esetén a törvényellenes kiutalás elrendelésében részes tisztai közegek, valamint a vele kötött szerződés alapján, a kezelt meg nem illető bírsággépek kelt elszámolásának elmulasztása esetén, az e részben vétkes tisztviselőkhöz alispán által, a fegyelmi eljárásnak az 1886. XXII. t. c. 90. § 3-ik bekezdése értelmében elrendelése útján, a kártérítési kötelezettség megállapítása céljából is felelősségre vonassanak.

Szentes város tanácsának azon ténye ugyanis, hogy a fogyasztási adóból

származó jövedelemből 2137 frt 43 krajczár összeget Feiler Márton városi kezelő részére, méltányossági szempontból kiutalványozott s a kezelő a bírsággépek tekintetében is őt meg nem illető előnyben részesítette, a város szervezési szabályrendeletnek az állandó választmány által idézett szakasza, nemkülönben az 1886. XXII. t. c. 112. §-ban foglalt rendelkezésekkel szemben törvényellenes volt, mert ezek szerint ez ügyben határozni csak a képviselőtestület lehetett volna jogosítva.

A város képviselőtestületének f. évi augusztus hó 29-én, 78. sz. a. kelt határozata folytán, a kezdetben idézett törvényhatósági bizottság hiányos indoklása ellen beadtott, s a f. évi szept. 24-én 6513. sz. a. kelt alispáni jelentéssel bemutatott felebbezésben, az imént előadottakkal szemben foglalt azon érvelés hogy a fogyasztási adósszedés nem községi vagyon s így a községi törvénynek és városi szabályrendeletnek erre vonatkozó határozmányai alá nem esnek, hanem ez kiadórolag a városi tanács intézkedése körébe tartoznék, helyesnek el nem ismerhető, mert az általi fogyasztási-adónak bérbevétele által az az érte tartalmára a községi vagyonba ment át s annak kezelése csak az e részben fennálló törvényes rendelkezéseknek megfelelően történhetik.

Az idézett felebbezésben foglalt azon állítás pedig, hogy a szóban levő bírtel kezelésére nézve a tanács a képviselőtestület által felhatalommal ruházott volna fel, az iratok szerint egyrészt igazolva nincsen, mert az 1885. évi december hó 18-án 108. sz. a. hozott képviselőtestületi határozatban ily korlátlan meghatalmazás nem foglaltatik; másrészt ily meghatalmazásnak helye sem lehet, mert a törvényben vagy szervezési szabályrendeletben megállapított hatáskörnek megváltoztatására a képviselőtestület jogosítva nincsen.

Helytelenül járt el a város képviselőtestülete, midőn a f. évi január hó 7-én 4 sz. a. hozott határozatával a tanácsnak jelzett törvényellenes intézkedést utólag helybenhagyta, annyival inkább, mert az, hogy a városi fogyasztási adóból eredt fentemlített 2137 frt 43 krajczár összeg méltányossági szempontból a kezelőnek adott és a kezelő szerződése szerint neki kijáró illetményen felül a bírsággépek tekintetében is előnyben részesített, kétségtelenül csak rendkívüli, tehát oly cselekményt képezhet, mely a rendes gyakorlattól eltér, a városi jövedelemnek a fennálló gyakorlat megváltoztatásával járó hovatfordítása iránt pedig az 1886. XXII. t. c. 111. § a szerint a képviselőtestület csak az általa e végre legalább 30 nap közbetevésével határozottalag előre kitűzendő és kihirdetendő közgyűlésen határozhatja el és az ily határozat a következő 112. § értelmében szabályszerűleg kihirdetendő s az elrele beérkezhető felebbezések beadhatalására 30 napi határidő nyitva tartandó: miből következik, hogy a képviselőtestületnek ezen alaki eljárás és keleték mellőzésével hozott szóban levő határozata érvénytelen s a törvényhatósági bizottság által helybenhagyható nem volt.

Ennélfogva továbbá, tekintettel arra, hogy a város kedvezőtlen anyagi helyzete a legszigorúbb takarékosági elvek alkalmazását és minden szükségletlen kiadás mellőzését igényli, a törvényhatósági bizottságnak az imént előadottak szem elől tévesztésével hozott, felebbezéssel megtámadott határozatát meg kellett semmisítenem.

Miről a vármegye közönségét a bemutatott iratok visszaküldése mellett, ahoz alkalmazkodós véget értesítem.

Budapesten 1890. évi november 21. a miniszter helyett: Szalavszky Gyula, államtitkár.

Ime, így kerestük és így találtuk mi meg az igazságot és ebben az elégtételt. Kihívtuk a legilletékesebb kritikát és bértünk azt nyugodt lélekkel, kitarító türelemmel.

És mégis, dacára annak, hogy az itt közölt miniszteri utasítás a legfénye-

sebb elégtételt szolgáltatja nekünk, amelyről csak a közjó érdekéért küzdő hírlapíró legszebb álmaiban álmodozhat, dacára annak, hogy ez az elégtételt szolgáltató utasítás éppen ugyanazon indokok alapján semmisíti meg a tanácsai, városi, képviselői és törvényhatósági határozatokat, amelyeket annak idején mi is egytől-egyig felsoroltunk; dacára annak, hogy ezen utasítás folytán a könyvemben, *törvénytelenül* kidobott közvégyen most már visszatér a város közpénztárába és a tanács, a fogyasztási adó egész eddigi kezelése tartalmáról a befolyt bírságpénzekről is elszámolni tartozik s így az elégtétel, melyet küldésünk díjny nyert, szinte diadalszámba is mehetne, — mind-e körülmények dacára nem vagyunk képesek a kivított siker fölött azt az igaz, semmi által nem zavart örömet érezni, melyet a szívben a kötelesség szigorú teljesítésének tudata s egy — a közügy érdekében vivott tusa diadalmas kiküzdése kelt.

Nem pedig azért, mert mi is fiai, szülőitől vagyunk e városnak és nem lehet reánk közönyös az a mód, amely szerint e város közügyei elláthatnak.

Nem lehet reánk közönyös ezen odózus ügy tapasztalata: a tudat, hogy nem e város képviselőtestülete az, amely a polgárok vagyoni érdekeit a törvényben gyökerező jogával védi; nem azok emelik fel tiltó szavukat, kik bent ülnek a városi közgyűlésben. Kiket a nép bizalma emelt oda fel — mikor vagyoni érdekeinket egy könnyelmű tanács ellen kellene megvédelmezni: hanem az válik szükségessé, hogy maga a miniszter védje meg ezen érdekeinket éppen bizalmi férfainkkal szemben, kik e kötelességikről épp úgy megfeledeztek, mint a törvénytiszteletről.

Ez az, ami örömmünket zavarja, ami diadalunkat megkeseríti!

Kemény, bár megérdemlett lecke az, amit a belügyminiszter ítélete a tanácsnak és képviselőtestületnek ad.

Az első megtanulhatja belőle, hogy az igazság nem egészen olyan, mint a képeken festik; nem bekötött szemű nő, akit kény szerint vezethet el, amerre neki tetszik.

A képviselőtestület tagjai pedig megtanulhatják, hogy a jövőben, ha közgyűlésre jönnek össze, ne azok ajkán csüggjenek, akik bent a teremben nagy-szájú hangzatos, tetszetős szónoklatokat tartanak, ne induljanak a hamis próféta szava után, kik a közügyet pajtáskodva szeretik elintézni, hanem fordítsák tekintetüket kifelé, arra a nagy közönségre, amely kívül rekedt ugyan a közgyűlési termen, de amelynek ők a mandátáriusai, ők a meghatalmazottai, *hogy igazsáikat védjék.*

Megtanulhatják, hogy a törvényben van az erő s hogy az igazság — ezer útjára gördített akadály dacára is — diadalra vergődik mindig.

Közigazgatási bizottság. Csongrád-megyei közigazgatási bizottsága a f. hó 29-én tartotta rendes gyűlést a vármegyeház kistermében. A gyűlést *Zsitinszky* Mihály főispán elnök pont 9 órakor nyitotta meg, bemutatta az új tanfelügyelőt, *Tergina* Gyula drt.

A bemutatott, erre rövid beszédben kérte ki magának a bizottság támogatását és bizalmát, mit — miként elődje — kiérdemelni, legfőbb igyekezete leend.

Szárke egymásutánban következtek ezután, a rendes szokástól eltérően, először is a szakelőadmányok; mely sorrendváltoztatás a vidéki tagokra való tekintetből történt, hogy a rossz út dacára meg idejében érthessék el a legközelebbi vasútállomást.

Ezután következtek a közigazgatási előterjesztések, tarka változatban fegyelmi ügyek, korcsmaengedély megvonása, vasuti-ügy, kereskedelmi és iparkamarai ügy stb.

Ez előadmányok közt természetesen sok érdekeltet, de néhány érdekese is volt s mi csak az utóbbiakról kívánunk ezúttal referálni.

Ilyen *Kovács* Pál volt városi h. szám vevő fegyelmi ügye, melynek hatalmas aktacsomaga *Sulyban* is nyomós.

Ezen ügy ugyanis, *Sarkady* Mihály polgármester beérkezett jelentése szerint, ez ideig lebonyolítható nem volt, mert e lebonyolítást a nevezetnek előbb büntügyi tárgyalása, majd meg sajtópörében történt elítéltetése gátolta.

Most ezen akadályok megszűnve, a határozati javaslat ellenére, a közigazgatási bizottság újból *Sarkady* Mihály polgármestert bízta meg a vizsgálat megejtésével, valamint ezek során annak kipuhatólásával is, hogy ezen ügyben, a köteles felügyelet elmulasztásának vétsége fenforog-e és kik azok, akiket ez a vétség terhel.

A második ilyenemű ügy, az 1886. évi gyámmentári elűnt, kamatok ügye volt, amelyben *Sarkadi* Mihály polgármester, az alispán 5 szöri felszólítása dacára sem terjesztette fel az iratokat. Egy korábbi közig. biz. határozat e miatt előzetes vizsgálatot rendelt el a polgármester ellen s a tegnapi gyűlésen e vizsgálat iratai határozattal a h. tisztú ügyésznek, véleményadás végett kiadatni.

Majd a h. tisztú ügyész jelentése következett, mely szerint a *Döme* féle ügyből kifolyólag *Sarkadi* Mihály polgármester és *Zurán* Lajos városi ügyész vagyosára a bizottsági végrehajtást fogantatosította.

A fegyelmi ügyek sorát a *Csemegi* Antal volt főszolgabíró ellen elrendelt fegyelmi vizsgálatról szóló jelentés fejezte be. A vizsgálat ezen ügyben is véget ért és az iratok az ügyésznek véleményadás végett kiadatnak. Amennyiben azonban *Csemegi* Antal azt kérte, hogy — némi körülményekre nézve még nyilatkoznai akarván — e végből több irat át tanulmányozására van szüksége: a közig. biz. azt határozta, hogy ezen megnevezett iratok a vármegye kiadóhivatalának adandók ki, hol azokat a kérelmező 15 nap alatt betekinthesse.

Az előadmányok legérdekesebb tárgya következett ezután: a csongrádi kubikosok és a földi töltés ügye.

Ezen ügy előzményei, minden részletükben ismereteseek olvasóink előtt, mert annak idején kimerítően adtuk róla hírt.

Ezután a közig. bizottság azon pót egyezményrel foglalkozott, melyet *Cicatricis* Lajos dr. főszolgabíró a pórus járt kubikosokkal kötött s amely szerint passzíviter kötelezték magukat a munka befejezésére.

A közig. bizottság tudomásul vette e pótegyezményt és minden további teendővel, úgy a két, felügyeletet gyakorolt utász

ellen a vizsgálat megejtésével a főszolgabíró bízta meg.

Ez ügyvel kapcsolatban *Kiss* Zsigmond biz. tag indítványt tesz arra nézve, hogy — amennyiben a felügyelet és ellenőrzés hiánya folytán vált csak lehetségessé a kubikosok családja — a vizsgálat terjesztésék ki azon feltételek között, amelyek ellen is, akik a felügyeletet és ellenőrzést teljes szigorral teljesíteni elmulasztották.

E kérdéshez hozzászóltott *Fyő* János biz. tag, aki először vetette fel e vizsgálat szükséges voltának eszméjét; továbbá *Réti* Ferenc, aki már ez alkalommal kimondatni véle az államépítészeti hivatalfőnöke ellen a szavatosság kötelezettségét, mert a nem teljesített munkáért is történt kifizetés a főmérnök utalványára eszközöltetett — és *Balogh* János, aki azt fejtette, hogy vajon akkor, mikor a vármegye a család tulajdonképpen elkövetett kubikosok ellen a bűnvádi eljárást felfüggeszti, de sőt velük, mint egy magánfél újabb egységre is lép, — megjegyezhető-e ez azzal, hogy ugyanezért a föltételek ellenőrző közegek ellen vizsgálatot rendeljen el?

E többféle verzióhoz, de különösen *Balogh* János fejtettségéhez aztán *Csato* Zsigmond dr. megyei főjegyző adta meg a kellő felvilágosítást.

Szápen indokolt, jogilag is teljesen korrekt alakban fejtette fel: miért lehetséges a kubikosokkal ez újabb egyezmény s miért nem szügyenletes a vármegyére, ha velük megalkuszik és ellenük a bűnügyet, mely amúgy is csak magánvádra üldöztetik — felfüggeszti?

A közig. biz. e teljesen kimerítő megokolás alapján eltagadta *Kiss* Zsigmond indítványát és az illeték ellen a vizsgálat megejtésével *Stammer* Sándor alispánt bízta meg.

A város javadalmai.

Szentes, 1890. nov. 20.

A hónap kezdődő városi közgyűlés tárgysorozatába fel van véve a tanács előterjesztése, a regálebérlet jövőben miként leendő hasznosítása és kezelésének kérdésében is.

A város egy javadalma fölött folyik hát majdan a tanácskozás, mert azt hisszük, hogy a belügyminiszternek a fogyasztási adójövedelem elajándékozása ügyében hozott és lapunk más helyén szöszterint közölt ítélete után, a városi képviselőtestület egyetlen egy tagja sem lesz többé kétségben az iránt, hogy a regálebérlet épp úgy, mint a fogyasztási adóbérlés, a bérleti tartamára valóságos javadalmat képezi a városnak, amelyből a közpénztár javára a lehető legtöbb nyereséget kihozni és ezzel is a város zilált anyagi helyzetén segíteni: minden városi képviselő első és legszentebb kötelessége.

E regálejavadalom kezelését a város, múlt évi decemberi közgyűlésen a fogyasztási adókezelőjére bízta kísérletképen, hogy így megbizonyosodjék: vajon ezen kezelési mód mellett marad-e rajta és mennyi tiszta jövedelem, amey az italmérségi jog kincstárlag történt kisajátításával szenvedett jövedelemcsorbulást legalább részben rekompenzálja.

Ezen egy próbáev eredményével jöformán leszámolhatunk A tanács által előterjesztett és már jóvá is hagyott jövő évi költségvetés és tekintetben, ha nem is egészen világos, de hozzáférhető adatokat szolgáltat; legfőbb az utolsó évnegyed eredménye volna bevárando, hogy a kezelés és jövedelem tiszta képét összeállíthassuk.

Azt mondtuk fent, hogy a költségvetés és tekintetben nem egészen világos és ezen állításunkat tartozunk először beigazoltati.

A bevételek VII ik címében ugyanis, melyet különben a közgyűlés bölcsesége törült és a IX-ikké vált *előre nem látható* címéhez csapott **jog és törvény ellenére** hozzá, — ez a fenti cím azt mondja, hogy kiszámításának alapjául az italmérsi jövedék f. évi első 6 hónapjának eredménye szolgált. Ezen eredmény 17196 frt 60 kr., tehát megkétszerezve 34393 frt 30 kr. melyből ledittetvén az államkincstárt megillető 31 ezer forint, mutatkozik reménybeli tiszta jövedelemlül 3393 frt 20 kr.

Hát ez eddig rendén is van így. Azonban a rendkívüli kiadások VII ik címe, amelyet különben a közgyűlés bölcsesége szintén törült, ezt a 3393 frt 20 kr. tiszta jövedelemet erősen megrongálja, amidőn *ezen összegből* 2215 frt 82 krt tesz kiadása azzal a megokollással, hogy ezen 3393 frt 20 krból fizetni kelltek: egy könyvelő évi pótvajadalmának 120 frt, egy városi napbiztosnak 540 frtot, 2 felügyelőnek á 500=1000 frtot, nyomtatványok és felszerelésre 425 frtot; summa summárum tehát 2085 frtot, minek levonása után maradna a tiszta jövedelemből 1308 frt 20 kr. De még ez sem az *igazi* tiszta jövedelem, mert ezt a gyenge tehe neoskét még tovább fejik és ezen utóbbi összegből a kezelőt illeti meg 10%, vagyis 130 frt 82 kr, mellyel a kiadások főösszege 2215 frt 82 krra emelkedik, a tiszta jövedelem pedig tényleg 1177 frt 38 krra *sáryed alá*

Az, hogy ezt a tiszta jövedelmet az előre nem látottakhoz csapják utólagosan hozzá, mítsém változtat a dolgon, sőt csak kedvezőtlenebbé alakítja azt.

De ennek a tiszta jövedelem kiszámításának nem is ez a bibéje, hanem inkább az, hogy ezen italmérsi jövedéknél *nyagyon pontosan felszámolták minden kiadást, de annál kevesebé pontosan minden bevételt*, mert sajnoson nélkülözzük a *bevétel rovataiban* a várost, a 31 ezer frt kincstári haszonbörösségből szerződés szerint megillető 5% kezelési illetéket, *tehát 1550 frtot.*

Vagy talán, a már felsorolt kiadásokon tui ez az összeg is a kezelőt illeti meg?

Legyen bár így vagy amúgy, az az egy ezen próbáév eredményeként tisztán áll előttünk, hogy a mai kezelési mellett a realéberlet a városnak előreláthatólag 1177 frt 38 krt, vagy — ha az 5% kezelési illetéket is hozzáadjuk 2727 frt 38 krt jövedelem, amit hozzáadva a megváltásból kapott értékek 19 ezer frt évi kamatához, realéjövédékünket együttesen 21277 frt 38 krra taksálhatjuk.

Ugye — ugyanez a jövedék a megváltás előtt 29 ezer frt jövedelmet hozott a városnak, a próbáév tehát 7272 frt 62 kr. veszteséggel járul, vagyis, a realéjög kisa jaitása, haszonbörbevétele és mai kezelési módja mellett 7272 frt 62 krral kevesebb a közjövdelem, mint volt az előző évekből, ez a hiányt pedig, ha a mai kezelési mód mellett maradunk meg, okvetlenül pótdó kirovással kellett eloszlattunk, amint hogy így is történt.

Szentes városnak azonban, ezen italmérsi jövedéken túl egyéb javadalmai is vannak.

Ilyen a fogyasztási adóberlet, a helypénzszedési jog és a behozandó kövezetvám, melynek mielőbb való létesítése elől elzárkózn: bñn volna önmagunk, anyagi érdekeink ellen.

S minthogy a holnap kezdődő közgyűlés épp e javadalmak egyikének jövőben leendő hasznosításával foglalkozik — talán nem időszerűlen, ha ezúttal az összes városi javadalmakkal és azok jobb, helyesebb, a közjövdelem sokasítása érdekében meggyőződdőstünk szerint sikeresebb kezelési módjával kissé behatóbban foglalkozunk, mert — hogy a helypénzszedési szabályait idézzük — városunk kedvezőtlen anyagi helyzete csakugyan a legszigorúbb takarékosági elvek alkalmazását és minden szükségtelen kiadás mellőzését igényli.

A javadalmak ezen helyesebb, gazdaságosabb módja: a házikelés, *egy javadalmi tisztség szervezésével.*

A javadalmi tisztség létesítésére soha sem volt olyan kedvező alkalmunk, mint ma,

amikor a város abba a helyzetbe jut, hogy közpénztára: személyzetét is belevonhatja e tisztség körébe.

A jövő év január 1 től fogva ugyanis ezen közpénztári tisztség munkája nagyon megcsappan. Elesik a közmunkaadó és ármentesítési adó kezelésétől s így, ami munkája marad, jóformán kizárólagosan a város vagyonkezelésére szorítkozik.

Hogy azonban nyilvánvaló legyen, hogy az általunk hangoztatott takarékosági elv megvalósulása tényleg bekövetkeznék egy javadalmi tisztség szervezésével; — lássuk előbb: mibe kerül ma a városnak pusztán a fogyasztási és italmérsi adóberlet, tehát csak két javadalom kezelése.

A jövő évi költséglőirányzat megadja a számítás kulcsát.

A fogyasztási adó kezeléséért kapja a kezelő az 5% kezelési il-

letekét — 1703 frt.
Ugyancsak 50% a tiszta nyeresémből — 2311 frt 44 kr.
Napi biztos évi fizetése 365 frt.

Összesen: 4379 frt 44 kr.

Hozzáadva ehhez az italmérsi jövedék kezelé seért már fentebbi számításunk szerint előfizetett 2215 frt 82 krt., végösszegében a két javadalom a mai módszer mellett 6595 frt 26 kr. kezelési költség-gel jár.

Ez ellenében, ha Szentes város egy javadalmi tisztség szervez, mely az összes városi javadalmak kezelését oly módon ölelje fel, hogy e tisztség keretébe a közpénztári tisztség is bevonassék, ez a kezelési költség következőképen módosulna.

A javadalmi tisztség közvetlen főnöke a gazdasági tanácsnok.

Személyzete és ennek fizetése:

Egy, a kettős könyvvitelben jártas könyvelő, évi fizetése 1200 frt.
A közpénztárnok 800 frt.
Egy ellenőr, ki azonban nem a közpénztárnál, hanem az alkalmazottak fölött gyakorolná az ellenőrzést 600 frt.
Négy felügyelő á. 400 f. 1600 frt.
Ot kövezetvám-szedő á. 400 f. 2000 frt.
Hat helypénzszedő á. 250 f. 1500 frt.
Két kiségitő á. 120 f. 240 frt.

Összesen 7940 frt.

Mely összegből lettvé a közpénztárnok és ellenőr fizetését 1400 frtot, mint a mely összeg ma is terhel a várost, az egész irdalmi tisztség szervezése tulajdonképen csak 6540 frt kiadásal jár, vagyis — *az összes javadalmak kezelése 55 frttal kerül kevesebbe*, mint amennyit a város ma csupán két javadalom kezelésére költ el.

A holnap kezdődő közgyűlésre való tekintettel, egyelőre, különösen a városi képviselők tájékoztatása végett csupán ezt kívánjuk világosan és félreérthetetlenül bebizonyítani, ne hogy — a közgyűlésnek esetleg ezen ügyben hozott s talán a takarékoság elvével össze nem egyeztethető határozata után írva ezen ügyről, úgy lássék, mintha befejezett tények után kezdenénk akadékoskodni.

A javadalmi tisztség behozatalának egyéb előnyeiről majd legközelebb írunk.

—i.s.—

Ujdonságok.

Szentes, 1890. nov. 30.

— Vasúti közlekedésünk. — Hogy a mi saját külön vasútnak milyen következetes pontossággal szolgált — megkérni és milyen csigalassúsággal jár — az köztudomású. Ezen közlekedési mizéria a megyei közg. bizottságot is foglalkoztatta, ahol *Slammer* Sándor alispán idítványozta, hogy ezen ügyben a közg. bizottság éljen a kereskedelmi miniszterhez felirattal és tőle a baj orvoslását kérje. *Zsilinszky* főispán ezen felterjesztésben hangsúlyozni kívánja azt a körülményt is, hogy úgy a reggeli, valamint a déli indulási

idő, a szentesi állomásból kiindulón, olyképen szabályoztassék, hogy a menet gyorsításával kapcsolatban, az indulás ideje későbbre létessek. A közg. biz. mindakét indítványt elfogadta s így talán csak elérjük végre, hogy vasútnak közlekedési mizériái megszűnnek.

— **Lőtenyésztünk figyelmébe.** A csongrádmezei gazdasági egyeslet tevékeny fitkára fíradhatlanul törekvők gazdasági viszonyaink javítására. Több előtravaló eszme forrong az agyában, mely csak kiváltva vár. Ez előtravaló eszmék egyike az, hogy a **lőtenyésztő gazdák álljanak össze** és közösen **Mezőhegyesről**, a saját költségtük megfelelőségükre hozzanak el a lő nemzetűtnek megfelelő apadlalt. A fitkár az értekezletet ezen ügyben ma délelőtt 10 órára hívta össze s mi a legmegelőbbben ajánljuk az eszme megvalósítását *gazdaközösségünk figyelmébe.*

— **Egy ujkori kodifikátor.** Egy ízben már egész világosan és érthetően kijelentettük lapunkban, hogy *Sonnenfeld* Sámuel úrnak a lapunk f. évi 94. és 95 ik számában megjelent cikkével megírásában semmi, meg informáló része sincsen Sajátosság, hogy ennek dacára *Szanthó Lajos*, aki maga is lap-szerkesztő, lapjában állhatatosan megmarad ennek ellenkezője mellett. Hát hiszen, miattunk akárhány tanúra, még koronatanúra is hivatkozhat e részben, de azt csak el kell ismernie, hogy e tekintetben minden-ki meg a szerkesztőség a leilletkezőbb s ha ez azt mondja, hogy így van, ezt *Szanthó Lajos* úr semmiféle tanúval sem fogja megdönteni, mert végre is csak magunk lehetünk ily dolgban az egyedül autentikusok. Minthogy azonban 5 egyáltalán váne csak magára nézve látszik bizonyos kérdéseinken kedvező kivételt tenni az általános szabály alól, ám lássuk, mit és mennyit ár az *S. fíradáságosan* felépített érvelés. Hogy városunk nem szűkölködik nagy fiakban, ezt két épületen két márványba vésett emléktábla hirdeti, tehát országvámb tudja. De hogy itt, e város falai közt látott napilagot *Csemegi* Károlynak, a büntetőjög nagy kodifikátorának egy hatalmas vetélytársa, a lovagiaság útján elintézendő ügyekben miként leendő eljárás kodifikátora: *Szanthó Lajos* — ez már bizonyára kevesek által ismert tény. A lovagias ügyekben való eljárás mikéntjét ez az ujkori párbaj-kodifikátor „*Csongrádmezei Kozlony*” című lapjának f. évi 32-ik számában becsítja közre és a lovagias ügyek e kodeksz fölöttbök nevezetes. Azt mondja ugyanis egyik passzusában: „*Ha valamely lapban egy közlemény aláírás nélkül jelen meg, az védelmezendő (tökéletes közzététel) s a szerkesztő maga írta. Ha már most valaki a közlemény által sértve érzi magát, csak a szerkesztőségbe kell előfordania, s kérdésére vagy kinyilatkoztatja a szerkesztő, hogy a cikket ő írta, vagy ha nem ő írta is, elváltlára érte a felelősséget, vagy pedig ami tisztelessége szerkesztőnél szokatlan — megnevezi a közlemény íróját.*” Majd ezt a tantételt gyakorlati példával illusztrálja, mondván: „*Ha Sonnenfeld úr a „Csongrádmezei Kozlony” f. évi 31-ik számában névalírással nélkül megjelent cikk által sértve értezte magát, 3 út is lett volna előtte a megtorlásra. Az egyik a lovagias elégtételkövetelés — ezt azonban már elmulasztotta.*” Hogy miért mulasztotta el ezt *Sonnenfeld úr* — erre nézve az első passzusból kell levonni a konkluziót. Mert nem ment el közvetlen *Szanthó Lajos* úrhoz, a nagy párbajkodifikátorhoz, akkor kértl tőle 24 óra alatt felvilágosítást, mikor a nevezettnek lapjában névalírással nélkül az a közlemény megjelent, melyet magára nézve sértőnek vatt. No lám, a kis kedves! Milyen szépen tudja definiálni a lovagiaságot, milyen gyönyörtéségen alkalmazza a magyártotta kodeksz passzusait, mikor nem ő róla magáról van szó. De hát kedves kodifikátor úr! hiszen a „*Csongrádmezei Hitelszövetkezetnek*” takarékpénztára leendő átalakítása kérdésében közzétett cikkelyek a mi lapunkban is névtelenül jelentek meg s ha aringag azok által sértve értezte magát — pedig sértve értezte, mert ezt tanuk, és pedig szinten klasszikus tanúk jelenlétében nyilatkozta ki hát akkor miért nem próbálta a kodeksze helyes voltát mindjárt önmagán? Miért nem jött akkor közvetlen, ön az első cikkelyünk megjelenése után 24 órával, mi, vagy bárki más a mi szerkesztőségünkbe, aki e cikkely által magat bármintmü becsolésában sértve értezte, hogy tőlnk felvilágosított vagy annak megtagadása s cikkirő meg nem nevezése esetén lovagias elégteltelt kérjen? S vajjon miért látta jónak, a magyártotta lovagiasági szabályok elcseneo

helyett névalírás nélkül jelentetni meg lapjában egy közleményt, melyben azon föntebbi incidens alkalmából sértésére halmoz olyan harmadik egyén ellen, akiről — mint lelkismeretes bírnapó — nem hittele fölletlenül azt, hogy a mi cikkveiniket írta, vagy azok megírásába befolyt, holott a saját ködsze szerint olyan könnyű lett volna arról fölletlenül is megbizonyosodnia, ha szerkesztőségünkbe elfáradt Lassa, kedves kódifikátor úr! Minden bódolat mellett, mellev nagy tehetségének adozunk, lehetetlen nem figyelmeztetnünk arra, hogy az akciónak fellállítás nem mindég szerencsés gondolat. Úm, írni meg is helesült. Mert mit tett Sonnenfeld ur? Eyszertben rálépett arra a nyomra, amelyet ön kénvelmesre kitépelt előtte. — A mi lapunkban megjelent egy cikkely névalírás nélkül, amely által ön — ezt ismételve hangsúlyozzuk, a becsületében megsérte érezte magát. S ön mit tesz? Talán megszívleli a saját tanát és eljön hozának megtudni: ki írta azt a cikket, hogy aztán az illető lovagias elégtételadásra felszólítsa? — Dehogy! Sokkal kénvelmesebnek találja, a saját lapjában nekironanti valakinek, a ki félőle mende-monda, pletyka útján hallotta, hogy cikkelyvont az írta volna s aztán, ahogy nekimeg — hogy a saját, tanuk előtt tett kijelentését használják — retorzióval él, visszaserztegeti azt a vélt cikkíró, szintén az ő becsületében. Természetes, hogy a rossz páldá éppen olyan ragadós, mint a jó. Mert im Sonnenfeld úr követi az ön példáját, ő is retorzióval él és a becsületértést kamatok kamataival fizeti vissza az ön névtelen cikkírójának, bizonyosan azért, mert kereskedő létere tudja, hogy a kölcsönt zamatoztul szokás visszafizetni. E ponthoz érve azonban az úgy más fordulatot vesz és itt dől meg az ön keserves kódifikátori munkája. Mert amíg Sonnenfeld ur, mi or nyilteiri közleményét közzéette, egyáltalán nem bírt, de nem is bírhatott tudomással arról, hogy az ön lapjában megjelent cikket ki írta? Tehát csak, az ön nyomán haladva, a nyulat kívánta kiuználni a bokorból, anélkül hogy sejtene is: ki rejtezik a nyúlban, ön-e avagy más: addig ön, mende mondat, pletyka után indulva, célotudatosan sértette meg őt, tehát nem ismeretlen egyén ellen lépett fel. No hát, ez nagy baklörés volt ilyen kódifikátortól. Konstatálva ezzel, hogy ki a bűnös az orvátadásban. Bizonyosan nem az, aki nem tudja: ki ellen fordul, és csak kutatta megsértőjét, hanem igenis az, aki előre megfontoltta szerint ismert egyén ellen fordul, anélkül hogy tökéletesen meggyőződne arról: vajjon a retorzió helyén alkalmazza-e vagy nem? De mit beszélünk? Hiszen az ön párbajködsze sajátmagára nem alkalmazható. Az csak olyan, mint a töltött káposzta-orvosság, mely a magyar embernek élet, de a tónak halál.

— **Társas estély.** A polgári kör tegnap esti társasestélyre, melyet *Stammer* Sándor alispán, *Balázsovits* Norbert, *Zsoldos* Ferenc és *Podhrádszky* Ferenc tiszteletbeli tagjai tiszteletre rendeztek, olyan szép és nagy közönséget, 110 vendéget gyűjtöttek a kör helyiségébe, hogy az összes termek szinte kicsinynek bizonyultak, annak befogadására. A tiszteletbeli tagokat a kör jegyzője *Papp* Lajos üdvözölte tartalmas, magvas beszéddel, melyre mind a négyen meghatottan feleltek és fejezték ki köszönetüket. A díszokmányok átnyújtása után bekövetkezett az egyszerű lakoma, melyen a felköszöntések sorát *Balázsovits* Norbert körelnök nyitotta meg, aki szépen átgondolt beszédben éllette *Zsilinszky* Mihály főispánt, ki jelenlétével a kört megtisztelte, amire a főispán nyomban válaszolt, poharát a kör felvirágzására ültve. E tartalmas pohárköszöntőre még visszalérvünk legközelebb, mikor több terünk lesz a benne foglalt eszmékkel behatóan foglalkozni. Tízótot mondott még *Stammer* Sándor a nőkre ezután még többen s a társaság a legkedélyesebb hangulatban sokáig maradt együtt. A főispán 11 óráig a legkedélyesebben társalgot s ekkor vett búcsút a kedélyes társaságtól szintén nem akaró lelkes eljenzéstől kísérve.

— **Üdvös intézkedés.** A járlatok körül felmerült különféle zavarok kiküldése és a családi kísérletek megállítására rendőrfőkapitányunk a napokban megtette az annyira

szükségessé vált intézkedést, mely a mai napon már életbe is lépett. Ugyanis a piacon rendőrszemeket állított fel, mely a felhajtott jószág állomány járlatait ellenőrzésesleg a járlat váltással visszaadni akarókat, nyomban ott a helyszínen eletesíjje, mert az már mégis csak tarthatatlan állapot volt, hogy bárki is bement járlatot váltani, a törvény világos utasítás dacára sem győződtek meg az okmány kiállításra alkalmával, hogy vajjon csakugyan a kiállított járlatba bemondott adatok a valóságnak megfelelnek-e? Ezért csak örömmel fogadhatjuk a főkapitány ez üdvös intézkedését.

— **Utóajánlat.** Említettük lapunk korábbi számában, hogy a horgosi Kárász-féle birtokra, mely árverésre került, *Zsilinszky* Mihály főispán utóajánlatot adott be. Mint most utólagosan értesültünk, a főispán ezen utóajánlatot nem a maga nevében tette, hanem a horgosi közbirtokosság érdekében, mely ezt a birtokot megszeretné venni.

— **Fegyelmi ítélet.** A vármegye fegyelmi választmány, tegnap tartott gyűlésében helybenhagyta *Stammer* Sándor alispán határozati javaslatát, mely *Mészáros* Károly csongrádi jegyzőt hivatalvesztésre ítélte.

— **Vírillisek jegyzéke.** A legtöbb adót fizetők névjegyzékét a megyei összes adóhivatalok beküldték már a vármegyéhez, hol is e névjegyzékek december hó 2-tól 9-ig lesznek közszemlére kitéve, hogy esetleges föllebbezések beadhatók legyenek. Az igazoló választmány e vírilisek névjegyzékét kihelyesítébe ügyében december hó 10-án tartja gyűlést s a névjegyzék ezután újabb 15 napi közszemlére tétetik ki, hogy így, a december végén tartandó vármegyei közgyűlést megelőzően, még az állandó választmány elé kerüljön.

— **Eljegyzés.** *Menning* Márton jóhíri fiatal fődrás, a f. hó 27-én tartotta eljegyzését *Bugyi* Gizella kisasszonnyal, *Bugyi* Antal helybeli szobamester kedves leányával.

— **Állategészségügy.** Az országszerte járványszerűleg dühögő különböző ragályos állati betegségek megszüntetése illetve tovább terjedésének megállítására az egyes hatóságok által tett intézkedések megvizsgálására a f. hó 29-én érkezett városunkba *Egressy* Péter kir. altörvény egy eredesi ranggal bíró miniszteri kiküldött kísérletében, ki is mintán az ez ügyben tett intézkedésekről és eljárásokról az egész vármegye területén meggyőződve a Szentesen fogantatva vett eljárást is teljesen megfelelőnek találta és még a tegnapi nap folyamán távozott körinkből, hogy vizsgálatait más területeken is megjejtse.

* **A magyar francia részv. társaságnak** mai élet biztosítási hírdetésére a n. é. közönség becses figyelmét kékikékj. Az emittett társaság az első nálunk, mely egy igen fontos és humánus intézményről gondoskodott, midőn az életbiztosítás osztályába a 10 kr heti befizetésekkel rendszeresítette, úgy hogy a szegényebb nép is, sőt az egyszerű napszámos is megtakarított 10 kr heti összegért élvezheti, az életbiztosításnak humánus áldását. Bővebb felvilágosítást nyújt *Hoffman* Jakab főügynök. Ugyanott beiratások is elfogadhatnák.

Eredeti távirat.

Szegvár, nov. 29-én (Feladott d. u. 6 órakor.) E pillanatban olvasom a „Szentesi Lap” f. évi 141-ik számából, hogy a keletkezésében levő „Csongrád megyei takarékpénztár”-ra az ideig már 77 ezer forintig van részvény jegyezve. Megszívlelve az önk jó tanácsát, mely meghatottság vett rajtam nyomban erőt, az ujság kihullt a kezemből és felsóhajtottam. **S i m a f a l v a f u c s o s i**

BALEK,
simafalvi telepítvényes.

FELHÍVÁS.

Azon iparosok, kik mindenkorraig elmulasztották tanoncaikat az ipariskolába beírni, ezennel felhívtnak, hogy az iskolaköteles tanoncaikkal az évi december hó 15-ig Zoó János ipariskolai igazgatónál beiratkozás végett okvetlenül jelentkezzenek, mert ellenkező esetben a muladékos mesterek az 1884. XVII. t. c. 175. §-nak a) pontja értelmében 20 ft-tól 200 ft-ig terjedhető pénzbírsággal fognak büntettetni.

Szentes, 1890. nov. 29.

Az ipariskolai bizottság.

Irodalom.

Marcai Henrik „A legújabb kor története” című nagyszabású munkájából Révai testvérek, mint e kiváló mű kiadói most küldték meg nekünk a 6—7. füzetet. Ismétlen elmondjuk már, hogy e munka már csak azért is osztatlan olismeret érdemel, mert azon eseményeket tárja föl szemünk előtt, azon történelmi momentumokat mutatja be nekünk szoros összeköttetésben és valóban hivatott genialitással, mely események és momentumok jóformán a mai nemzedék élettörténetét képezik. Marcai történelmi munkája nem az a száraz tudományos könyv, mely legfőkébb csak szakemberek érdeklődését kelti fel, nem az évszámok rideg halmozata, mely a legfeszültebb figyelmet is épp attól szokta elvonni, a mi nélkül a történelem olvasása vagy tanulmányozása sem nem hasznos, sem nem élvezetes, de ritka szakavatottsággal megírt oly munka, melyet regényes színezetnek teljes hiánya dacára csak oly gyönyörrel lapozunk végig, mintha bármi érdekességet regény hőseinek és eseményeinek fejlődését lesünk mindinkább fokozódó kíváncsisággal mindaddig, míg ezeknek sorsa iránt a szerző bennünket meg nem nyugtatott. A most előtűnik fekvő két füzetet különösen az teszi érdekessé, hogy ezekben hazánkunk örökre kiható átvalakulásá ismertet meg a szerző, mely átvalakulás 1825-ben kezdődött és mely még mai napig is tart. Hiszen e korszak elején nálunk tulajdonképen nemzet sincs és Magyarország csak rendelkezél és „szegény adózott népből” áll. Magyarország állami eszméje üres fogalom, melynek tartalmát, nemzeti jelentőségét kellett adni. Az előtűnik fekvő füzetek épp azt a nagy törekvést ismertetik meg velünk, melyet nemzetünk nagyjai kifejtettek, hogy azt a feladatot, mely rájuk várt és melynek stírgós voltát maguk is ismerték, megvalósíthassák. Hogy e törekvés közben a sok mindentelje, de egyaránt nagyfontosságú viszonyok sokfélefép bonyolódtak, az nagyon természetes és Széchenyinek, Kossuthnak, Deákknak kellett születnie, hogy szellemük és lángszűk hatalmával a bonyodalmat oly végkifejlettséghez juttassák, ahol a munka befejeződésével a jelenlegi Magyarország áll. Hazánk történelmének e korszakát ismerni akarja mindenki és ha akadt hivatott író, ki e korszakot pártatlanul itéli meg, mindenesetre olymódon végzett, mely érdemeinek fokozásához magyban hozzájárul. Ajánljuk e jeles mű megvásárlását mindenkinek, mert bár drága pénzzel sem volna túlságosan megfizetve, már csak azért is megérdemli a legszelebb elterjedtetést, mert pompásan kiállított 5 fves füzetet egyenkint csak 30 krajcárba kerülnek. R é v a i t e s t v é r e k kiadóhivatala (Budapest, IV. váró-utca 1 sz.) egyszerű megkeresésre szivesen küldi mindenfelé a füzeteket.

Budapesti levél.

A karácsonyi ünnepek közeledtével mindenki gondolkozik kezd, hogy a legkedvesebb családi ünnepek, a karácsony estejére, mivel tephesse meg őket, szeretteit. Ezen fejűrészt okozó gondok elhárítására bátrak vagyunk néhány, előkelő és jóhírűvá budapesti céget ajánlani tisztelt olvasóink figyelmébe, bol

akár személyesen, akár levél útján, legjobban szerehetik meg ajándékaikat.

Az ajándéktárgyak egész bőségszaruja található **Kertész Tódor** Dorottya-utca 1. sz. a. diszmerkéskedésében, s különösen karácsonyi alkalomra figyelemfelkeltő t. olvasóinkat következőkre: Mindennemű zenélő művek. Óraszerkezettel, diszes szekrényekben 20—50 forint. Játékasztal cikkeket, sakk-táblák 1 frt 15 krtól 8 frtig, malom és dom táblák 1 frt 30 krtól 7 frtig, tombolajátékok 1 frt 30 krtól 26 frtig, versenyfutó játékok 1 frt 50 krtól 8 frtig, Tivoli társasjátékok 8—12 frtig. Laterna magikák 1 frt 60 krtól 15 frtig, ködkép készülékek 35 frt, csoda kamara 20—25 frt, büvészeti szemfényvesztő készülékek 1 frt 55 krtól 8 frt 75 krig. Kalemoscop dbja 2 frt 50 krt, színházak 4 frt 80 krtól 12 frtig, építőköcskák 1 frt 20 krtól 6 frtig, továbbá mindennemű gyermekjátékok, bábuk a legnagyobb választékban. Igen diszes karácsonfa-állványok, ragyogó karácsonfadiszes, legújabb sensatós gyertyák a karácsonyfák kivilágításához; gyémántok utánzású láncragyogó karácsonyfa-lánc, színes üveg gyöngyörök, arany-diók, megtöltöthetők, zománcozott nagy diók, lebegő angyalok, csillag színű lepkek sat. sat. Egy karácsonfa-feldisztetés összeállítva arányban az Árhoz 5, 10, 20 frtt. Butorzatkiegészítő díszmunkák látogatógéjy-tálcák 5 frt 50 krtól 15 frtig, virágvázák porcellán, majolika és színes üvegből 8 frttől feljebb, állatszerszereknek 3 frt 50 krtól 12 frtig, fadiszek párja 2 frt 70—5.50-ig, diszkancsók 8 frttől 120 frtig, tálcák, dohánzó készletek, diszgyertyatartók sat. sat. Képes nagy árjegyzékét kívánatra bérmentesen megküldi **Kertész Tódor**, melyből részletesen meghatározva rendelhetők meg a legújanyosabb, legvadász-tekosabb és legszebb áruk, s tekintettel azon körülményre, hogy karácsony hetében **Kertész Tódor** üzlete túl van halmozva szállítási-sokkal, kívánatos, hogy a megrendelések jókor tésseessen, nehogy valami rendkívüli eset, hóhívás, sat. miatt megkésseenek a küldemények.

Igen szép és praktikus karácsonyi ajándék-tárgyakat ajánlhatunk **Zelenka R. L.** állatszser és fésű kereskedéséből, Budapest, szervitater 3. sz. a. E régi jóhírnevű előkelő üzletben a legújanyosabb áruk mellett leher rendelni legnagyobb választékú diszes hölgyes úri toltiere-cassettákat, fésű-garnitúrákat, valódi teknősbéka és elefantszoborokból, valamint hajdíszát a legszebb tük. agraffók hajszorítók sat. sat.; legújanyosabb kőszorító toltiere és kézi tükrök; utazó készletek és necessairek teljesen berendezve; továbbá a legújanyosabb angol és francia állatszserk-fücsökönök és kartonokban. Az áruk minden darabon jegyzévek. Vidéki megrendelések lelkiismeretesen szolgáltatva és utánvétellel küldenek.

A ki a zenét szereti, az csak nemes érdeklődéssel járhat el. A zene művelői a zenekari, énekelti a szellemet, s kellemes társalgások szabad örömeiben. Azért a zenének valamely ágát művelni, mindenki igyekszik, kinek erre érke van, s a családok igen hasznos kiadást tesznek, ha gyermekeiket zenére oktadják. Különösen nagy elterjedést nyert újabb időben a cimbalmozás, ezen speciális magyar hangszer, ugy az előkelő, mint a polgári osztály körében, mióta **Schunda V. J.** udvari hangszergyáros (Budapest) a pedálos cimbalom feltalálása által oly nagy kelyre emelte, hogy az már hazánk határán túl is el van ismerve. Azonban a tökéletesítés által még nem nyert volna a cimbalom oly nagy elterjedést, de a Schunda által kiadott s Allaga Géza által szerkesztett, a magántanulást előmozdító cimbalomiskola rendszeres előmozdította azt. Legélszerűbb karácsonyi ajándék tehát egy cimbalom, vagy bármely hangszer, melyek minden minőségben; legjobban s legolcsóbban rendelhetők meg **Schunda V. J.** hangszergyárosnál Budapest, IV., Magyar-utca 26 szám alatt. Minden kiállításán, melyen részt vett, hangszeret az elsőrendű érmeikkel lettek kitüntette, ezenkívül pedig **Schunda úr**, az ipar-ügy terén kifejtett tevékenységéért ő felsége által két arany érdemkereszttel s a

Ferenc-József rend lovagkeresztjével tüntetett ki.

Igen szépajándék tárgyak vannak **Grall F. Adolf** Budapest Hatvani-utca 18. sz. a. papír, író- és rajzkereskedésében. E régi jóhírnevű üzletben legnagyobb választékban kaphatók igen diszes albumok, legszebb papírkülönlegességek, levelepapír és borítékok, mindennemű író eszközök és rajzszerkek, legjobban sikerült kréta-rajz arcképek fényképek után készítettnek, valamint üvegfestészetű utazatok a legszebb színekben s a legújanyosabb kaphatók. Mindennemű diszes és virág színes dobonyomású üdvözítő kártyák név-ünnepi és újévi alkalomra legnagyobb választékban rendelhetők meg ezen szolidagáról országsszerre ismert üzletben.

A karácsonyfák díszítéséhez szükségesek a cukorka-alakok, cukorkák, bounbonnierek, sat. sat., a legnagyobb választékban ifj **Kertész József** András-ut 17. sz. csemege-s fűszerüzletében rendelhetők meg, hol egy-szersmind legjobbi minőségben és legújanyosabb kaphatók mindennemű fűszer-árú, tea, rum és teasütemény, a legújanyosabb francia csokoládé, magyar és francia cognac és likőrök, ugyszintén déli gyümölcsök is. Mint hogy karácsony hetében igen sok szállításra érkezik megrendelés, nehogy késedelem álljon be, kériük a megrendelés korai beküldése. A csomagolás nem számítatik fel.

Calderei és Társa állatszser és társzer-raktárakban, Budapest, vaci-utca 30. sz. igen nagy választékban találhatók, karácsonyi ajándékokul alkalmas és hasznos tárgyak, különösen szép színházi és kettős lábori látszócsövek, 5 frttől feljebb; szemüvegek és orrcsipek acél, áfony, ezüst, arany vagy tekenősbéka-szert keretben 1 frt 50 krtól kezdve; nagytű-üvegek botanikus órákora vagy fényképek nagytűsára 50 krtól feljebb; rizeszközök újzástól 2 frttől kezdve, termésszertani és vegytani készülékek, gáz és villámlepek, rajzintáskák, fényképszertti készülékek turiszták, festő művészek stb. számára, és sok más hasznos és tanulságos cikk. Árjegyzékét kívánatra díjmentesen küldetik.

Krishaber Byző műlakatos, Budepest Váci körút 19. sz. alatti üzletét ajánljuk azon tisztelt olvasóink figyelmébe, kik üzleteiket zajtalan és önműködő redőny-ajtó-csukókkal kívánják ellátni. Krishaber gyára készíti újabb időben legújanyosabbban a redőny-ajtó-csukókat, melyekre több országban van szabadalma, s negy-év óta minden főváros nagyobb bark, intézet, kávéház, vendéglő, sat. az ó felülmulhatatlan redőny-ajtóival van ellátva. Műlakatos díszmunkái épületekben, kapuzatokban s monumentális épületekben vannak alkalmazva, valamint a ministeriumok, magyar állampapályák, akadémiák, kereskedelmi bank, magyar jelzálog-hitelbank, takarékpénztárak, fűtési palotákban és épületekben, úgy hogy e szakmában minden megrendelés ezen elismert jó hírnevű cég eszközöl legjobban és legújanyosabbban.

Répmagvak beszerzésére ajánljuk a tisztelt gazdalközönség különös figyelmébe a **Wohanka és társa** céget Budapest, VI. Podmanicky-utca 23. sz. a. E cég, melynek főtelepe Prágában van, főtelepei pedig Bécsben és Budapestben vannak, már 30 éve áll leun, s a többek között kiválóan a cukorrépa és takarmányrépa magkülönlegességek előállításával foglalkozik. Az oly gyorsan közkedveltté lett s általánosan felülmulhatatlannak elismert „Austria Elektoral”, továbbá az ismert Biendorf, Vilmorin és Kleinwanslebeni cukorrépamagvakat termesztő Ó Felsője a császár és király csehországi magánbirtokain, saját külön kísérleti állomásaikkal magkülönlegesen (Magyarország), Leopoldsdorf (Alsó Austria) és Mostiwozen (Csehországban). Takarmányrépa különlegességei közül a hazánkban bevezetett fajok, u. m. az oberdófi, a legszebb és legjobb termés-eredményt nyújtóknak bizonyultak, „Lentowitzi”, „Klumpeni” vörös és sárga, „Mammuth” és vörös „Óriás” vörös és sárga palackalaki fajok. A megrendelések lejelgésének megtervezése a t. gazdalközönség érdekében kívánatos, melyeket a cég legújanyosabbban és leggonddalossabbban teljesít.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági és üzleti értesítés.

Szentes, 1890. nov. 29.

Az egy hó óta tartó esőzés járhatatlanná tette utainkat elanynyra, hogy a közlekedés majdnem tökéletesen szünetel. Mindamellett a sárga földig kiszáradt föld helyi a vizet. Az ősi búza és árpa-vetések pedig gyönyörűen kikelték, és szépen zöldelnek, mi a jövőre alapos jó reményt nyújt a gazdáknak.

Heti piacunk a járhatlan őszi utak miatt éppen nem jön össze. Mindenféle terményből oly kevés a hozatal, hogy a helyi szükségletet sem fedezi.

Az árak következők:
Búza mm. 7 frt 10 kr 7 frt 30 kr.
Árpa köbje 5 frt.
Kukorica köbje 5 frt 40 kr.
Zab köbje 4 frt.
Uj szalonna mm. 38 frt.
Hízott sertés tisztá vágásra 37—38 kr kilónként.

Nyiltér.*)

Nyilatkozat.

Alóírott Székely László úr mint Sonnenfeld Sámuel úr megbízottja társaságában, mint felkért tanak a f. hó 27-én délután 2 óraker megjelentünk Szánthó Lajos úr hivatalában, ahol is Székely László úr megbízottja nevében felszólította Szánthó Lajos urat, hogy nevezettnek „Csongrádmegei Közlöny” című lapja f. évi 31. számában Sonnenfeld Sámuel urat sértő hírlapi közleménye helyé megtorlásul ugyanazon helyen, amelyen nevezett lapban a sértés történt, a következők általunk teljes szövegében ismert levelet közölje:

Szentes, 1890. november hó 27.

Tisztelt szerkesztő úr!

Mult szombati 31. sz. lapjának második cikke azon feltételeben, hogy a „Szentes és Vidéke” hasábjain a „Csongrádmegei hitelzövetkezet” takarékpénztárát tervezett átalakulását kritizáló cikket én irtam, meglehetősen adag raffinérvával, nevem említése nélkül, de céltalan vonatkozású különösen egy eldorvite reprodukált magánbeszédre, támad ellenem.

En nem felem a nyilvánosságot, mint ama névtelen, mások becsületére törő cikkíró, aki elég gyáva és poltron kereskedői becsületem ellen orvult támadni.

Nem szorultam arra, hogy kereskedői becsületem védelmére keljek, védelmezi azt eléggé 30 éves kereskedői multom s csaknem ugyanannyi évi nyilvános szereplésem, melyen nem mutathat sem azon névtelen cikkész, sem más, egyetlen lépésemet sem, mely csak egy hajszállal is utközné a jellemeségre.

Mindazonáltal azt a névtelen cikkíró mindaddig, míg becsületemre törő állításait he nem bizonyítja, gyáva, pimasz és hitványagnak nyilvánítom.

Kérem t. szerkesztő urat, hogy jelen soraimat lapja 32. sz.ában ugyanazon helyen közzétesse szíveskedjék, amelyen a 31. sz.ában a becsületemre törő névtelenül megjelent cikknek helyet adott.

Tisztelettel

Sonnenfeld Sámuel.

Szánthó Lajos úr a level kézszere, figyelmes átolvasása után kijelentette, hogy azt ilyen alakban közzétesse nem fogja.

Székely László úr azon kedvesére: mily alakban volna hát hajlandó Sonnenfeld Sámuel úr nyilt levelét közzétesse, Szánthó Lajos úr kijelenté, hogy amennyiben teljesen szavahihetőnek tartott forrásból nyerte az értesítést Sonnenfeld Sámuelnek az o lapjában leirt és Várad Lajos takarékpénztári igazgatóval folytatott beszélgetéséről, joggal hitte azt, hogy a „Szentes és Vidéke”-ben a Csongrádmegei takarékpénztár alapításában fázódó hitelzövetkezet igazgatóságot, szerinte magán becsületében sértő cikket Sonnenfeld Sámuel úr irta, a mely testületnek ő is egyik tagja: ennél fogva joggal hitt a megtorlással is Sonnenfeld Sámuel úr ellen élni. Amennyiben azonban Sonnenfeld Sámuel úr bebizonyítja, hogy a fent hivatolt

* E rovatban közöltekert nem vállal felelősséget a Szerk.

vezercikk irásában semmiképpen sem működött közre, ő a lapjában megjelent sértést bár nem a kívánt alakban — visszavonni hajlandó.

Székely László úr erre viszont kijelenté, hogy amár a bizonyítás sora nem megbízóján van, dacára annak, megbízójának a „Szentés és Vidéke” az napi számban megjelent közleménye már határozottan magárah foglajja azon kijelentést, hogy ő a hivatalos vezércikk irásában még informálólóg sem részes. — Tény, hogy megbízója beszélt Vá vady Lajos úrral, de sohasem mondotta e beszélgetésben azt, hogy ő fog ezen ügyben írni, hanem igenis azt: hogy bizonyára fognak még ebben az ügyben írni.

Szánthó Lajos úr e kijelentésre adott válaszában megnevezte a forrást, a melyből merített, a következőkben adván elő a dolgot: A Sonnenfeld Sámuel és Várady Lajos urak között folyt beszélgetést. Úgy, ahogy az lapjában közölte volt, neki Szeder János úr mondta el, a ki az ő ismételt kérdésére: vajjon nem diskrét természetű e ezen beszélgetés, azt felelte, hogy: nem diskrét és újabb kérdésére: hogy felhasználhatja e azt lapjában, azt válaszolta, hogy fel.

Székely László úr erre csak ismételte azt, hogy megbízója igen is beszélt Várady Lajos úrral s kiemelte, hogy az a beszélgetés nem a lapban leírt módon történt.

Szánthó Lajos úr a midőn kijelenti, hogy Székely László úrnak ezen tanúk előtt tett nyilatkozatát el kell hinnie, egyidejűleg ki kell jelentenie: hogy meg fogja engedni Sonnenfeld úr, ha ő magának erről a közvetlen forrásból, tehát Szeder János úrtól személyesen fog meggyőződést szerezni és az esetben, ha megbizonyosodik arról, hogy Székely László úr állítása a való, kész bár minemű elégtételt, akár mély sajnálatának kifejezése utján is, t. i. hogy ő sajnálja a történetek, Sonnenfeld úrnak adni és erre vonatkozó értesítést legkésőbb másnap reggelig Székely László úrral tudatni fogja. Megjegyzni azonban, hogy ha esetleg Szeder János ez időszert nem tartózkodna itthon, választás másnap reggelig megadni képes nem lesz, — ismételtlen ki jelentvén azonban, hogy a fenti nyílt levelet semmi körülmények között sem fogadja el közzétételre.

Székely László úr azon végső kijelentésével, hogy elvárja miszerint Szánthó Lajos úr másnap reggelre, ígért elhatározását vele közölni fogja, s Szánthó Lajos úr azon válasza után, hogy az eredményről nevezett azon időre okvetlen értesíteni fogja, a beszélgetést befejezte, Székely László úr társaságában eltávoztunk.

Mely értekezésről Székely László úr kívánságára ezen nyilatkozatot kiállítjuk. Szentes, 1890. november 28.

Dr. Sulcz Lajos, Matéffy Kálmán.

A fentebbi nyilatkozat és a „Csongrádmezei Közöny” f. évi 32-ik számában

megjelent és Szánthó Lajos felelős szerkesztő által aláírt „Nyilatkozat” egybevetése után nekem kevés mezejegyzni valóm van.

Megtárgadtam Szánthó Lajos megbízottai, Tóth Kálmán és Filó Thamer dr. urak előtt mindennemű elégtételadást, azt is, hogy a „Szentés és Vidéke” f. évi 96-ik számában közzétett nyíltéri közleményem visszavonjam és megtagadom ezután is azon egyszerű okból, mert — mint a fentebbi nyilatkozatból kitűnik, Szánthó Lajos közvetlen előtte való nap délután, hogy meghatalmazottam és tanúja jártak, anélkül hogy erre bárki is felszólította volna, önmaga lépett az alkudozás és bekés kiengyelteni terére, tehát még a lovagiaság szigorúan vett szabályai szerint is lemondott azon jogáról, hogy aztán 12 óra múlva lovagias elégtételt kérhessen.

Sonnenfeld Sámuel.

Nyilatkozat.

A „Csongrádmezei Közöny” tegnapi száma csaknem kizárólag az én atyámnak, Sonnenfeld Sámuelnek van szentelve, természetesen olyan modorban, ahogy az a bekés polgárok becsületében gyalázkodó hírlap cselekedni szokta és ezen közlemények egyikébe Szánthó Lajos az én nevemet is belevonta.

E körülmény feljogosít arra, hogy ugyanezen cikk egyik-másik tételére észre vételeimet megtegyem és a lefolyt hírlapi harcból a magam konkluzióját levonjam.

Ha már Szánthó Lajos, atyám magán ügyeibe nyúlt bele, ami magában véve sem valami lovagias cselekmény, hát akkor írnia kellett volna lepezetlenül, úgy, ahogy a tényeket ismernie kell. Írnia kellett volna, hogy atyám önelhatározásából mondott le a takarékpénztári igazgatósági tagságról abban a pillanatban, amikor másokért vállalt kezességből kifolyólag, mikor a más csödbe került és erette fizetnie kellett, ezen állást önmaga nem tartotta ez intézethez való ezutáni viszonyával összeférhetőek.

Meg kellett volna nyilatkoztatnia az öreg Lázárt (ahogy ő nevezi) a lapjában. Hadd mondja el nyíltan: hogy is volt az a társaság és mi okon is kellett onnan Lázárnak kimulnia?

Ezt különben Szánthó Lajos még ma is megteheti s ha sikerült neki, a Lázárját nyílt nyilatkozatra bírni: nagyon lekötelez.

De Szánthó Lajos ezt nem teszi, hanem e helyett, dacára annak, hogy a „Szentés és Vidéke” szerkesztősége maga már határozottan kijelentette, hogy atyámnak az ott megjelent cikkeivel megírásában semmi része, még informálólóg sincsen — Szánthó Lajos dacára ennek, mikor én ezen ügyben tanúk kíséretében felkeresem, e tanúk előtt magyarulatokba bocsátkozik, mentegetőzik, Szeder János háta mögé rejtődik, igéri, hogy még legnagyobb sajnálatának kifejezésére is kész, sőt szavát adja hogy másnap reggel engem tudósít elhatározásáról — és teszi

mindezt azért, hogy időt nyerjen, hogy az én elkerüléssel meghatalmazottjait másnap reggel atyámhoz küldje tőle elég teltt kerendő, s végül, hogy saját jellemét jobban kidomborítsa, mindezt azzal tetézi, hogy lapja tegnapi számban gyalázkodva és tendenciózusan, tehát szándekek rosakarattal, újból atyám becsülete ellen tör.

Es most levonom mindezekből a konkluziót.

Szánthó Lajos, mint tanúm fenti nyilatkozatából kitűnik, határozott ígéretet tett, hogy velem másnap reggelre tudatni fogja elégtételt adó nyilatkozatára vonatkozó elhatározását. En ő tőle ez ideig semmiféle erre vonatkozó tudósítást; nem kaptam. Vajjon tisztességes, szavatartó ember eljársa ez?

Szánthó Lajos a f. hó 27-én d. u. 2 órakor tárgyalásba bocsátkozik egy ügyben, melyet saját kérelmére másnap reggelig függőben tartunk s aztán másnap reggel ő áll elő lovagias elégtételt kérni — vajjon katonatiszthez méltó eljárás ez?

Ugyanezen napon még sajnálkozásának kifejezésére is hajlandónak mutatkozni, hogy másnap, a magas lóra ülve, ő követelőzők fegyveres elégtételadással; — megengedi ezt a hardboj?

S tanúk előtt tett ígéretet be nem váltani — talán ez is a lovagiaság követelménye?

Ezek az én konkluzióim, Szánthó úr. Szentes, 1890. nov. 29.

Székely László.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. Matéffy Ferenc.

Társ-szerkesztő: Bánfalvi Lajos.

30. 5

8 érdemérem!

A legjobbnak elismert

Wéziharmonika

kapható

Trimmel N. J.-nél

Bécsben

VII. Kaiserstrasse 74.

(Lóronat megállóhely a Burgbanlon.)

Nagyraktára minden hangszereknek.

Kifogástalan készítmények és olcsó árak.

Árjegyzék ingyen.

Miert kedvelik annyira a

Horgony-Köepítő szekrényeket?

Mert nem válnak értéktelenné egy néhány nap múlva, mint a többi játékszerek, hanem a gyermekeknek évek hosszú során át mulató és oktató foglalkozási szertül szolgáló, és a hosszú időtartamot tekintve véve a legolcsóbb játékszerek. Továbbá, mert az igazán pompás minták utánépítése a szülőknek is kellemes mulatságot szerez és minthogy mindegyik szekrény szabályos szerűen kiegészíthető.

← A K →

egy kevésbé értékes utánzás vétele által nem akarja maga magát megcsalni az utasítsa vissza minden szekrényt melynek csomagolásán czégnél valamint gyári jelvényünk „a veres Horgony” hiányzik. — Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

RICHTER F. AD. és tsa., BÉCS,
Nibelungengasse 4.

Kezességi tőke
1890. január 1.
6.666.847 frt o. é.

Elnök
Beniczky Ferencz
ő felsége val. belső
titkos tanácsosa.

EMBER!!

munkálj, légy takarékos és
biztosítsd jövődet, életedet
csak 10 kr. heti díjjal

1890. január
1-ig kifizetett
kárösszeg
45 millió
forint

A „Magyar-Francia Biztosító Részvénytársaság”-nál
minden 20—60 év közti férfi és nő 10 kr. heti díjjal
háromféleképpen életet biztosíthatja; a hány 10 krt fizet valaki hetenként,
annyiszor lesz nagyobb a biztosítási tőkéje. Bővebb felvilágosítást nyújt:

HOFFMANN JAKAB a társaság főügynöke.
(Haris-ház.)
Ugyanott beiratások is elfogadtnak.

Északmagyarországi egyesített kőszénbánya

és
iparvállalat részvény-társulat.

Tojás-szén háztartások részére.

Felhívjuk a tisztelt fogyasztóközönség figyelmét ez új, kitünő minőségű tüzelőanyagra, mely minden szerkezetű kályhában, valamint takaréktűzhelyeken egyaránt előnyvel használható és magában oly kitünő tulajdonokat egyesít, hogy a legmelegebben ajánlhatjuk.

A tojás-szén ára igen jutányos!

Mintával és használati utasítással ingyen szolgálunk.

Együttal ajánljuk ismert jó minőségű karancsaljai és csibai tőmőrszenünket.

Megrendelések elfogadtnak:

Budapesten: közp. irodánkban Erzsébet-tér 3. sz. ;

a vidéken minden nagyobb szénkereskedőnél.

A vezérigazgatóság.

6—4

(Utánnyomat nem díjaztatik.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

BOLTBERBEADÁS

Az úri utca 139. szám alatt levő, volt Pokomándi Gábor féle házban egy újonnan átalakított bolthelyiség újévtől fogva bérbeadó.

Értekezhetni a tulajdonos:

Stammer Pokomándi Saroltánál.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Minden köhögést

valamint a légső, a garat és tüdő minden meghűlésből eredő hántalmait, továbbá lélegzési bajokat, szikmelléségből eredő asztmát, elnyálkásodást, görsös vagy fullasztó köhögést, torokingert — sőt kezdődő tüdőgümőt is leggyorsabban és legtöbb sikerrel gyógyítanak az évek óta kitünően bizonyult gyógyszer: „Szt-György“ thea, egy csomag 50 kr., „Szt-György köhögés elleni por“ egy doboz 50 kr., pontos használati utasítással együtt. Az eredmény már néhány nap alatt mutatkozik. — Két csomag theánál, vagy 2 doboz pornál kevesebb nem küldetik. — Postai elküldésnél minden küldeményért 20 kr. csomagolási és bélyegilleték; megrendelések közvetlen intézendők; „Szt-György gyógyszer-tár“ Bécs, V. Wimmergasse 33. 4—2

Minden könyvkereskedésben megrendelhető a pályadíjat nyert és 20 kiadást ért műve dr. Müller egészségtudományi tanácsosnak
a meglazult ideg- és férfierőről.
Portomentesen, borftékba zárva 60 kr értékű postabélyeg vétele után szét-
48--42 küldi:
Brendt Eduárd, Braunschweigban

Eladó és bérbé kiadó ház.

III. tized 172 számú házam (most pénzügyi laktanya) 5 padolt szoba, 2 konyha, 2 kamra, lugas, szőlős kerttel, szabad kézből eladó.

A Farkas Benedek-féle házban 3 utcai padolt szoba, zárt folyosóval és konyhával, udvarban pince, kamra, kocsiszin és nagy istálló, együtt, vagy külön azonnal kiadó, értekezhetni: Antal Józseffel.
6—3 a fürdő-háznál.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. érd. közönséggel tudatni, hogy Szücs Dániel úr piactéri házában lisztüzletet nyitottam, üzletemben a legfinomabb henger-malmi lisztek, ugyszintén a legjobb minőségű O-búza kenyérisztek a legolcsóbb napiárak mellett folytonosan kapható; pontos kiszolgáltatásról kezeskedem. Ajánlom egyidejűleg asztalosüzletemet és bútorkármómat, melyet magnagyobbítva ugyanoda helyeztem. A mai kor igényeinek megfelelőleg, megrendeléseket bármintemű matt, fényezett, festett bútorokra és épületmunkákra a legjutányosabb árak mellett vállalkozom. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradtam tisztelettel:

Szathmáry Lajos, asztalos.

Dr. Müller főtörzsorvos Injecciónja és labdacsa

legjobb és leghatásosabb szer az ivarszervek bájában (katarhális állapotban) mikor is kitünő és gyors gyógyeredmény érhető el. Még oly idült esetekben is, minden utóhaj nélkül használható. Ára: I. sz. heveny bántalmaknál 1 ftt 60 kr.; II. sz. idült bajoknál 2 ftt 50 kr. Postán küldve, csomagolás és bélyegért, 25 kr-rel több.

Regeneráló-készítmények

dr. Müller főtörzsorvos által, évek óta kitünő sikerrel alkalmazva mindenféle idegletégségnek, melyek az idegek rázkódásai következtében keletkeztek — és az életerő nagymértű csökkenését, vagy egyéb elgyöngüléseket idéznek elő. Különösen kiváló erősítő szernek bizonyult a férfierő csökkenésénél. Ára 3 ftt 10 kr., postán küldve, csomagolás és bélyegért 25 kr-rel több. Egyedüli főraktár és előállítás laboratorium a „Szent-György gyógyszer-tár“, Bécs, V. Wimmergasse 33. 12—3

Üzleti értesítés.

Tisztelettel hozom a nagy érdemű közönség becses tudására, hogy egy dús tartalmú alkalmi bevásárlásom folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy ez időnyre kellő legújabb női és férfi gyapjú és félgypjú szövetekeket, parket, calmuk téli kendők és a legdúsabb választékban karton és szaténokat, valamint másnemű mosókelméket a legfinomabb rumburgi kanavász és vásznakot gyári áron szolgáltathatok ki.

Egyidejűleg ajánlom fűszer-árú raktáromat, melyet a legfinomabb árukkal láttam el, úgy hogy a nagyérdemű közönség szükségleteit kifogástalanul fődözhetem.

Ajánlom végül dísz temetkezési vállalatomat, melyben 2 forintos temetkezésektől kezdve a legnagyobb dísz temetkezések, rendezéseig tisztelt revóim minden kenélmét megfelelőleg elvállalom a legolcsóbb árszámítás mellett

Mire a n. é. közönség becses figyelmét felhívni és eddig tanúsított pártfogását részemre továbbra is kérem bátor vagyok.

Szentes, 1890.

Mély tisztelettel:

NYIRY GERZON.

10—1

Varrógép-eladás.

Alólírott tisztelettel értesítem a nagyérdemű hölgy közönséget és azon iparurakat, kiknek varrógép-re van szükségük, hogy nálam mindenféle legújabb szerkezetű varrógépek törlesztés útján is beszerezhetők. Varrógépeim a legkitünőbb gyártmányok és jóállás mellett azonnal át is vehetők.

Szentesen, 1890. november hó

tisztelettel:

Zsoldos János,
női ruha-készítő.

